

33 . Berveni | Județ: Satu Mare | Punct: Holmoș II | Anul: 2003

Anul: 2003

Cod RAN: 137041.02

Perioade: Preistorie, Antichitate

Epoci: Epoca bronzului, Hallstatt, Epoca romană timpurie

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Robert Gindele

Instituții: Muzeul Județean Satu Mare

Rezumat

Punctul de hotar Holmoș se situează la 4 km N de comuna Berveni, în zona de frontieră româno-ungară. Situl arheologic se întinde pe malul fostei mlaștini Ecedea și este compus din trei obiective: Holmoș I așezare tell din epoca bronzului - cultura Otomani, așezare hallstattiană, Holmoș II așezare din epoca romană. În 2003 au fost practicate 9 secțiuni. Tipul de locuințe cercetat este unicat pe teritoriul României și în Bazinul Carpatic. Cele mai bune analogii găsim în N Poloniei și Germaniei, pe malul Mării Baltice. Materialul arheologic din prima fază se compune într-un procentaj covârșitor din ceramică modelată cu mâna, de factură germanică, aparținând culturii Przeworsk ce a permis datarea în a doua jumătate a sec. II - prima jumătate a sec. III.

Raport

Punctul de hotar Holmoș se situează la 4 km N de comuna Berveni, în zona de frontieră româno-ungară. Situl arheologic se întinde pe malul fostei mlaștini Ecedea și este compus din trei obiective: Holmoș I așezare tell din epoca bronzului - cultura Otomani, așezare hallstattiană, Holmoș II așezare din epoca romană. Așezarea din epoca romană se situează pe o limbă de pământ larg de cca. 50 de m, lung de cca. 200 de m și este despărțită de malul mlaștinii de un pârau mlaștinos. Acest amplasament a fost locuit exclusiv în epoca romană, complexe ne fiind deranjate de complexe din alte perioade istorice

În anul 2003 au fost continuate săpăturile din anul 2001 pe partea stângă a drumului de țară care trece prin situl arheologic, pe teritoriul asociației de agricultori "Berlapi" Berveni. Au fost practicate următoarele secțiuni:

S I 30 x 1 m; S II 30 x 1 m; S III 10 x 1 m; S IV 4 x 1 m; S V 10 x 3 m; S VI 10 x 3 m; S VII 6 x 3 m; S VIII 20 x 3 m; SIX 9 x 3 m - Total = 233 m²

Stratigrafie:

Stratul superior (0,35-0,40 m) arabil are o culoare cenușiu-negricioasă și conține foarte multe fragmente ceramice și chirpic. Stratul al doilea (0,35/0,40-0,50 m) are o culoare cenușiu-închisă și conține de asemenea foarte multe fragmente ceramice și chirpic. Stratul al treilea (0,50-0,60 m) are o culoare cenușiu deschisă, cu puține fragmente ceramice și chirpic.

Faza I Atelier:

Atelier 1. C 7/S I, C 22/S VI groapa de deservire pentru vatra C 26/S VI. Forma ovală în plan 1,90 x 3 m; se adâncește în două trepte de la nivelul conturării (-0,50 m) la prima treaptă (-0,80 m) la bază (-1,06 m). Pe latura dreaptă se observă o intrare cu trei trepte de la steril (-0,50 m) la prima treaptă (-0,60 m) la a doua treaptă (-0,90 m) la bază (-1,06 m). Spre vatră a fost realizat un acces larg de 0,40 m, prima treaptă (-0,91 m) a doua treaptă (-1 m) la bază (-1,06 m).

C 26/S VI vatră. Forma ovală în plan, parțial cercetată, 1 x 1,40 m. Conturat la -0,61 m. Vatra este foarte slab arsă, se conturează prin pigmenți de lut ars.

Atelier 2. C 32/S V groapa de deservire pentru vatra C 31/S V. Forma ovală în plan 1,30 x 1 m, cu o intrare pe partea dreaptă și cu un acces spre vatră. Groapa coboară în două trepte de la nivelul de conturare (-0,53 m), la prima treaptă (-0,70 m) la fund (-1,06 m). Intrarea 0,60 x 0,60 m este formată din două trepte, la prima treaptă (-0,78 m), la bază (-1,06 m). Accesul la vatră se face în două trepte, la prima treaptă (-0,60 m), la bază (-1,06 m).

C 31/S V vatră. Forma circulară în plan, parțial cercetată, cu diametrul de 0,90 m. Conturat la -0,44 m. Vatra este foarte slab arsă, se conturează prin pigmenți de lut ars.

Atelier 3. C 11/S I, C 35/S V groapa de deservire pentru vatra C 34/S V. Forma ovală în plan 2 x 1,90 m. Se adâncește puțin, într-o singură treaptă, de la nivelul conturării (-0,50 m) la fund (-0,58 m).

C 34/S V vatră. Forma ovală în plan 0,56 x 0,80 m. Conturat la -0,44 m. Vatra este mai bine arsă decât celelalte vetre, dar nu s-a putut stabili grosimea lutului ars.

Atelier 4. C 36/S V groapa de deservire. Taie vatra atelierului 3. Groapă ovală 0,98 x 0,88 m, coboară într-o singură treaptă de la nivelul conturării (-0,55 m) la bază (-1,04 m). Are un acces la vatră larg de 0,50-0,60 m, lungimea cercetată 0,78 m. Coboară în trei trepte de la nivelul conturării la prima treaptă (-0,60 m) la a doua treaptă (-0,65 m), la bază (-1,04 m).

Faza II Locuințe.

Locuința 4. C 6/S I, C 18/S IV, C 27/S IX șanțul de fundație a peretelui estic, 6 m prins în secțiune. Lărgimea șanțului 0,80-0,90 m, adâncimea coboară de la nivelul de conturare (-0,50 m) la bază (-0,70 m). La bază s-au conturat urmele parilor pe două rânduri de la construcția peretelui: rândul exterior, Gr. 20/ S IV, Gr. 22/S IV cu diametre de 0,18-0,20 m și o urmă de par la mijloc Gr. 19/ S IV, circulară, cu diametrul de 0,30 m.

Locuința 3. C 15/S I, C 20/S VII șanțul de fundație a peretelui vestic, 4 m prins în secțiune. Lărgimea 0,60-0,70 de m. În S I coboară într-o singură treaptă, de la nivelul conturării (-0,40 m) la bază (-0,50 m). În S VII coboară în două trepte de la nivelul conturării (-0,40 m) la prima treaptă (-0,46 m) la bază (-0,50 m). La bază s-au conturat urmele parilor pe două rânduri de la construcția peretelui: rândul exterior, Gr. 16/S I, Gr. 29/S I, cu diametre de 0,18-0,20 m rândul interior Gr. 31 cu diametrul de 0,20 m și o urmă de par la mijloc Gr 17/ SI, diametrul 0,30 m Gr. 28/S VII rectangular, cu o latură de 0,70 m.

C 8/S I, C 21/S VI șanțul de fundație a peretelui estic, 4 m prins în secțiune. Lărgimea 0,60-0,70 de m. În S I coboară într-o singură treaptă, de la nivelul conturării (-0,40 m) la fund (-0,50 m). În S VII coboară în două trepte de la nivelul conturării (-0,40 m) la prima treaptă (-0,46 m) la bază (-0,50 m). La bază s-au conturat urmele parilor pe două rânduri de la construcția peretelui: rândul exterior Gr. 26 și rândul interior Gr. 27, cu diametrul de 0,20 m, o urmă de par la mijloc, Gr. 25 cu diametrul de 0,40 m.

Locuința 2. C 13/S I, C 23/S V șanțul de fundație a peretelui vestic, 4 m prins în secțiune. Lărgimea 0,60-0,70 m. În S I coboară într-o singură treaptă, de la nivelul conturării (-0,35 m) la fund (-0,50 m). În S V coboară într-o singură treaptă, de la nivelul conturării (-0,50 m) la fund (-0,62 m). Pe baza fundației de perete s-a putut observa urma unor bârne așezate pe lungimea șanțului.

C 16/S II, C 24/S VIII șanțul de fundație a peretelui estic, 4 m prins în secțiune. Lărgimea de 0,70 - 1 m. În S I coboară într-o singură treaptă, de la nivelul conturării (-0,35 m) la fund (-0,60 m). În S VIII coboară într-o singură treaptă, de la nivelul conturării (-0,48 m) la fund (-0,58 m). Pe baza fundației de perete s-au putut observa urmele unor bârne așezate transversal.

Anexe locuința 2. C 29 groapă circulară. Diametrul 0,50 m, coboară de la nivelul conturării (-0,75 m) la fund (-1,40 m). Fără inventar.

C 38 fântână, parțial săpată. Circulară, cu diametrul de 1 m, se adâncește la adâncimea 2 m până la apa freatică. S-a conturat la -0,76 m Fântâna avea o intrare rectangulară, de 1,40 x 0,68 m, adâncită la -0,78 m.

C 37 groapă rectangulară, parțial săpată, 1,40 x 2,40 m. Se adâncește în două trepte de la conturare

(-0,56 m) la prima treaptă (-1,02 m) la fund (-1,28 m). Pe colțul sudic se poate observa o treaptă de intrare la -0,80 m.

Faza III

Locuința 1. C 14/S I, C 33/S VIII șanțul de fundație a peretelui vestic, 5 m prins în secțiune. S-a conturat foarte greu, la adâncimea de 0,48 de m. Se adâncește la -0,54 m. Lățimea este de 0,80-0,90 m.

C 17/ S I, C 30/S VIII șanțul de fundație a peretelui estic, 6,5 m prins în secțiune. S-a conturat amestecat cu lutul galben. Lărgimea 0,90-1 m. Foarte probabil, că au fost scoase bârnele, pentru că a fost săpată în două trepte de la nivelul de conturare (-0,52 m) la prima treaptă (-0,90 m) la fund (-1,10 m).

Complexe fără posibilitatea de încadrare într-o fază:

C 28/S IX. Groapă fără o formă clară, tăiată de șanțul de fundație a locuinței 4. Conturat la -0,42 m se adâncește la -0,68 m. Lățimi maxime 1,80 x 1,40 m.

C 9-10/S I. Groapă alungită, parțial săpată. S-a conturat foarte greu, la -0,50 m. Coboară în mai multe trepte la -1 m. Lățimea în secțiune 1,30 m.

C 41/S V/S VIII, conturat după demontarea martorului dintre secțiuni. Groapă circulară, parțial săpată, diametrul 2,50 m, s-a conturat la -0,60 m și se adâncește la -0,68 m. Groapa a fost înconjurată de gropi de stâlpi: Gr.36/ SVIII adâncimea de 0,72 m, diametrul 0,50 m; Gr. 34/S VIII adâncimea de 0,77 m, diametrul 0,40 m; Gr. 32/S V adâncimea de 0,80 m, diametrul 0,50 x 0,40 m; Gr. 33/S V, adâncimea de 0,76 m, diametrul 0,40 m; Gr. 35/S V adâncimea de 0,80 m, diametrul 0,40 m.

În anul 2003 s-a continuat dezvelirea L1. Lățimea locuinței este de 6 m, lungimea cercetată de 27 de m. S-a continuat dezvelirea L2, lățimea 7 m, lungimea cercetată 10 m. Au fost descoperite alte două locuințe de tip identic: L3, cu lățimea de 7 m, lungimea cercetată 4 m și L4, prins numai pe o latură de 7 m. S-a obținut date privind sistemul de construcție a pereților. S-au conturat în șanțurile de fundație urmele a două șiruri de pari, lângă pereții șanțurilor cu diametre de 0,18-0,20 m și urmele unor bârne la mijlocul șanțurilor, cu diametrul de 0,30-0,40 m. S-au conturat urmele unor bârne așezate transversal, între pari, care foarte probabil formau structura de rezistență a pereților. Aceste locuințe au fost construite în două faze. La faza a II a așezării aparțin L2, 3, 4, paralele, orientate N - S, formând o "stradă". De faza a III a așezării aparține L1, orientat NE - SV, în superpoziție față de L2.

Sub nivelul locuințelor din faza II s-au conturat 3 vetre cu groapă de deservire și o groapă de deservire, aparținând fazei I a așezării.

Tipul de locuințe este unicat pe teritoriul României și în Bazinul Carpatic. Cele mai bune analogii găsim în N Poloniei și Germaniei, pe malul Mării Baltice.

Materialul arheologic din prima fază se compune într-un procentaj covârșitor din ceramică modelată cu mâna, de factură germanică, aparținând culturii Przeworsk. Datarea acestei faze se bazează deocamdată pe ceramică. Pe baza contextelor similare faza I se încadrează în a doua jumătate a sec. II - prima jumătate a sec. III. Între materialul arheologic din fazele II și III nu există mare diferență. Apare ceramica cenușie de factură romană, ceramica șampilată într-un procentaj redus, fragmente de ceramică vopsită roșie romană și fragmente de terra sigillata. Apare desemența ceramica de factură dacică, cu brâu alveolat și opaițele dacice. Alături de materialul ceramic au fost descoperite și piroane, cuie, clante folosite în construcția locuințelor. Foarte probabil, că fazele II și III se datează în a doua jumătate a secolului III. Această datare este sprijinită și de două monede de bronz romane, probabil din a doua jumătate a secolului III. Având în vedere tipul de locuințe și numărul mare de piese romane (în anul 2001 a fost descoperit un vas de bronz), foarte probabil, că așezarea de la Berveni-Holmoș II a fost locuită de o elită tribală germanică, a cărei cultură materială a fost influențată de cultura materială dacică, și de cultura materială provincială romană. [Robert Gindele]

Informații suplimentare online

[Raportul 2177 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
